

Impressies van het opbaren in water van doodgeboren kindjes.

De huid en de botstructuur van een enkele weken oud kindje zijn bijzonder teer. „Als dat wordt blootgesteld aan lucht verkleurt het heel snel”, zegt overledenenverzorgster Anna Vegt. „Bovendien trekt het lichaamje in een vreemde houding en ruik je al heel snel een weige geur.”

Dat maakt het opbaren van een doodgeboren kindje lastig. En daarmee is het voor ouders ook moeilijk om goed afscheid te nemen.

„Terwijl dat heel belangrijk is. Je moet het goed kunnen afsluiten.”

Vegt ontdekte samen met collega Rita Oosterhof een oplossing die in Noord-Nederland nog nauwelijks wordt toegepast en die ze momenteel introduceren bij uitvaartverzorging De Laatste Eer in Assen. Door het kindje in een bak met water te leggen, verkleurt het niet en blijft het in de foetushouding. „Door het koude water krijgt het de vorm terug”, legt Vegt uit. „Als het water ververs wordt en koud genoeg blijft, ’s avonds kan het bakje het beste in de koelkast staan, kan je het kindje vijf tot zes dagen bij je houden om afscheid te nemen.”

CONGRES

Ze hoorden over het opbaren in water op een congres in Amsterdam. Vlak daarvoor hadden ze een moeder begeleid wiens kindje dood was geboren. „Dat zette ons aan het denken”, zegt Oosterhof. „Toen we er in Amsterdam over hoorden, wisten we op de terugweg in de auto dat we hier iets mee wilden.”

Waardig afscheid voor doodgeboren kindje

Een doodgeboren kindje werd vroeger al snel bij de ouders weggehaald. Dat maakte het lastig om afscheid te nemen. Een nieuwe techniek brengt daar verandering in: opbaren in water.

Tekst Wilbert Elting

Ouders kunnen het kindje mee naar huis nemen en het een naam geven. Er foto's van maken. Of het uit het water halen om te laten zien aan broertjes, zusjes en andere familieleden en vrienden. „Dat geeft de ouders ook de kans om het een plekje te geven”, zegt Vegt. „Vanaf ongeveer negen weken zie je al een echt mensje. Hoe klein het ook is. Wat dat betreft is er voor het opbaren ook geen limiet aan de leeftijd van het kind. Het kan van heel klein tot bijna volgroeid.”

Wat er na het opbaren met het kindje gebeurt, is aan de ouders. „Die mogen daar zelf invulling aan geven”, zegt Oosterhof. „Onder de 24 weken is het mogelijk om het bijvoorbeeld in de eigen tuin te begraven. Maar cremëren kan ook. Het hangt er helemaal van af hoe de ouders er zelf in staan. Vanaf 24 weken gelden de algemene regels voor begraven en cremëren.”

De kosten daarvan zijn van een andere orde dan bij de begrafenis van een ouder kind of een volwassene. „Het zal niet in de honderden euro's lopen”, zegt Vegt. „Het hangt ook af van de wensen van de ouders. Een kistje kost meer dan een omslagdoek. Hiervoor hebben wij bij De Laatste Eer Assen al mooie en betaalbare oplossingen in huis, waaruit we samen met de nabestaanden een passende keuze maken.”

BAKES

De twee ervaren overledenenverzorgers werken sinds mei aan de methode. Toegepast hebben ze het nog niet. Oosterhof: „Veel ouders

van een doodgeboren kindje weten niet dat deze mogelijkheid er is. En het personeel in de ziekenhuizen heeft er vaak ook nog niet van gehoord.”

Dat is anders in het Gelre Ziekenhuis in Apeldoorn waar het opbaren in water al veelvuldig wordt toegepast. „Daar hebben ze verschillende bakjes klaar liggen voor kinderen tot 36 weken. Het is er het onderduttens gemeengoed geworden. Hier moet dat nog komen maar wij zijn er in principe klaar voor. Als er een aanvraag komt, zijn wij nu in staat om de nodige ondersteuning te bieden.”

Op 11 oktober houden Oosterhof en Vegt een informatieavond voor gynaecologen en verloskundigen.

VEEL OUDERS WETEN NIET DAT DEZE MOGELIJKHEID ER IS

Vegt: „We zijn erg benieuwd naar hun reactie. Is dit iets waar zij ook aan mee willen doen? Er rustte lang ook een taboe op. Bij ziekenhuizen wisten ze ook niet altijd goed wat ze met deze kindjes moesten. Onbekend maakt onbemind. Maar ergens zal het moeten beginnen.” Daarnaast wordt er op een later moment ook een informatieavond georganiseerd voor leden en niet-leden van Uitvaartvereniging De Laatste Eer Assen.

„Ik hoop dat we heel weinig van dit soort kindjes krijgen”, zegt Vegt. „Maar als het wel zo is, zorgen we ervoor dat de ouders zo goed mogelijk afscheid kunnen nemen.”

Meer informatie: www.watmethode.nl

Vereniging zoekt voorzitter

Het vrijwilligersbestand van verenigingen vergrijsst. Dat geldt ook voor uitvaartverenigingen, bestuurders zijn steeds moeilijker te vinden.

Uitvaartvereniging Laatste Eer in het Friese Aldeboarn luidde dit voorjaar de noodklok. De in 1906 opgerichte vereniging zou ten onder gaan als er geen vers bloed voor het bestuur zou worden gevonden. Zo'n vaart zal het in zijn provincie niet lopen, zegt Henk Dekker, voorzitter van de Bond van uitvaartverenigingen in de Provincie Drenthe. Al betekent dat niet dat er geen zorgen zijn. „Het is een breder maatschappelijk probleem”, vindt hij. „Precies hetzelfde geldt voor bijvoorbeeld de voetbalclub. Het is overal moeilijk om goede vrijwilligers te vinden.”

Dekker, zelf penningmeester bij Uitvaartvereniging Zuid-Oost Drenthe, noemt het besturen van een vereniging een stevige functie. „Bestuurlijk neemt het wel twee dagen in de week in beslag.” De mensen die daar tijd en energie voor hebben zijn de zogeheten jong gepensioneerden. „Ik ben op mijn zestigste gestopt met werken. Ik heb tijd en energie voor een functie als deze. Maar als je ouder bent kun je dit niet meer opbrengen.”

Het aanbod van nieuwe capabele bestuurders is niet erg groot. Vooral kleinere verenigingen hebben het moeilijk. „Die kunnen niet de uitdaging bieden die een grote wel kan”, zegt Dekker. „En ze hebben natuurlijk een kleiner gebied waarin ze vrijwilligers kunnen zoeken.” Fusieren en samenwerken is een optie. „Als bestuurder moet je vooral kunnen besturen. Het uitvoerende deel moet je uit handen genomen worden. Als je groot genoeg bent, kan je daar mensen voor aannemen. Dan blijft besturen ook leuk. Het werk is een stuk professioneler maar tegelijk heb je het minder druk.” Uitvaartverenigingen zullen zich moeten oriënteren, stelt hij. Op nieuwe samenwerkingsverbanden, maar ook op opvolgers. „Het is het beste daar zo vroeg mogelijk mee te beginnen.”